

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnina: za Zdravna drava (lavan Chicago) in Kanada
\$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; za Chicago
in Ciano \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; za inozemstvo
\$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago)
and Canada \$6.00 per year, Chicago and Ciano \$7.50 per year,
foreign countries \$9.00 per year.

Cene signov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenarodnih
glasov ne vrsta. Rokopisi literarne vsebine (trike, po-
vesti, drame, pesmi itd.) se vrsta pošiljatelj in v slučaju,
če je prišlo pobudo.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communi-
cations and unrelated articles will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Master za van kar ima stik s listom:

PROSVETA

2837-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Glasovi iz naselbin

Važne vesti iz Bridgeporta

Bridgeport, O. — Komaj so počistili pota in vrtove od po-
vodnj 4. julija, je že zopet 2.
avgusta pred polnočjo prihrumela
nevihta. Utrgal se je ob-
lak in spet je voda poplavlila več
naselbin.

V Adeni, 16 milj od tu, je pre-
bivalce zadela povodenj dvakrat
v eni noči, ob 11. ponoči in ob
4. zjutraj. Bliskalo in grmelje je
tako, da je bilo vse svetlo. Voda
je drla z vseh strani. Blizu nas
pelje državna cesta R 40, ki jo
je voda za nekaj časa zaprla,
tako da je bil ves promet ustav-
ljen. Gasilci so vso noč neumor-
no delali, da so pomagali potni-
kom čez vodo. Naslednji dan je
prišlo mnogo mestnih in držav-
nih delavcev, da so odpeljali ne-
snago. Vao noč je bila na delu
parna lopata.

V soboto 3. avg. so dodobra
počistili nanešeno kamenje in
neenago, naslednji dan, v nede-
ljo 4. avg., pa je spet pričelo liti
kakor iz škafa, tako da je spet
most na državni cesti zaprl, vo-
da pa je udrla na vse strani.
Baa ko to pišem, na 6. avg. ob
5. zvečer, se je ponovno odprlo
in pričelo liti. Namah je voda
pridrvela s hribovja. Takih na-
livov še ne pomnijo v tej oko-
lici kot so se ponavljali od 4. ju-
lija do prvih dni v avgustu. Ka-
kor hitro se pooblači, se obla-
k utrga. Vrtove imamo že večino-
ma razorane. Mostički, ki so jih
ljudje imeli pred garažami, so
vsi prenikli. To ni deževje, am-
pak voda pridriži kar naenkrat
v potokih.

Najbolj so seveda prizadeti
prebivalci ob potokih in v niž-
inah. Na 4. avgusta je zadela ve-
lika povodenj južni del Ohia.

V naši dolini ima družba Lor-
rain Coal Co. dva rova, ki sta
od 13. junija vsak komaj po tri
dni obratovala. Kot se sliši, bo-
do Stanley rov popolnoma zapr-
li. Že itak se ni nič delalo, sedaj
pa bo še slabše.

Jeklarne so zadnje dni obrat
nekoliko zvišale, ampak dela ne
dobi nihče.

V soboto 3. avg. zvečer me
je prijatelj presenetil s svojim
obiskom br. Frank Suštaršič iz
Lloydella, Pa., ko se je vračal
z družino z obiska v Clevelan-
du. Pred 17 leti, ko je bil še
samski, je bil tukaj. Kot sem
razvil iz zapiskov, je bil tak-
rat zapisnikar pri društvu št.
13 SNPJ. Njegova soproga je
bila malo v strahu radi neurja,
kajti takrat je še grozilo z vseh
strani. Frank je obiskal večino
svojih prijateljev in znancev, ki
jih ni videl že celih 17 let. Le
prehitro je moral proti domu.

Piknik tukajšnje zadrage, ki
se je imel vršiti 11. avgusta, je
bil preklican. To pa radi podrte-
ga mostu, ki ga je voda odnesla
4. julija. Kolikor so dosedaj že
izvršili dela na novem mostu,
vse sproti spet voda odnese, ker
se povodnji ponavljajo ena za
drugo. Postavili so začasni pre-
hodni mostič ali brv, pa ga je
voda na 3. avgusta odnesla. Be-
tonski most, ako kaj kmalu de-
ževje ne preneha, ne bo še dolgo
izgotovljen, kajti vodovje delo
ovira.

Vsi, ki se zanimajo za boljše
bodočnost delavskih mas, se ve-
selijo poročila, da je prišlo v so-
stranki do premirja in sprave
ter da bodo šli s podvojeno silo
na delo. To potrebujemo v teh
kritičnih časih.

Nocoj sem v lokalnem listu
čital poročilo iz Moskve, da so
komunisti v Ameriki ustanovili
tretjo stranko. Morda tudi če-
tretje in peto. Toda kolikor je
nam znano, konferenca "tretje
stranke" v Chicagu ni dovolila
komunistom na zborovanje, pa
tudi nobena druga skupina jih
ne bo hotela, dokler se bodo po-
služevali stare taktike razdira-
nja in vrtanja.

Relifno delo počiva že skoro
mesec dni. Z nekaterimi deli so
pričeli, potem pa vse tako stoji
in material se uničuje. Tako go-
spodarstvo demokratičnih politi-
kašev ne more dolgo iti.

Tukajšnja zadruga je nabavila
veliko izjav resolucije v prid
Hillquitovega dodatka, da se od-
vzame moč vrhovnemu sodišču
razveljavljati sprejete zakone.
Zadevnih kopij resolucije imam
na rokah še precej in kdor jih
želi, naj vpraša zanje, da jih

bodo društva in organizacije
sprejele ter odposlale na pravo
mesto — kongresnikom in se-
natorjem. Pišite ponje. Vse u-
nije in napredne organizacije
delujejo za to. Naj ne bo dru-
štva v tem okrožju, da se ne bi
pobrigalo za to važno stvar.
Društva izven našega okrožja,
ki želijo resolucije, naj priložijo
znamko za tri cente. Resolucije
so izdelane, le sprejeti in podpi-
sati jih je treba, zraven pa dru-
štveni pečat. Seveda je treba
navesti kraj, ime društva ter
resolucijo nasloviti na senatorje
in kongresnike. Vse to je treba
pravilno izvršiti, drugače ne
šteje nič.

V nedeljo 18. avg. ob 10. do-
poldne se bo vršila seja soc. kluba
št. 11 JSZ. Ker vem, da ima-
te dovolj časa, zato tudi gotovo
pridite vsi na to sejo. Slišali bo-
ste več važnih poročil. Prosim
tudi, kateri imate še kaj za do-
bitke za soc. kampanjo, da od-
daste, ker je že čas, da odpošlje-
mo zadevno vso to kamor je na-
menjena. Obenem boste tudi sli-
šali poročilo o poteku Pogorel-
čeve ture v teh krajih.

V nedeljo 25. avg. bo pa seja
okrožne federacije društev SN-
PJ. Pozivajo se vsa društva, da
pošljejo svoje zastopnike na to
sejo, ki se bo vršila v društveni
dvorani na Boydsvillu.

Kot je bilo že poročano, se bo
vršil federacijski piknik na La-
bor day na Riley Hillu na Geo.
Thomasovih prostorih v War-
woodu, W. Va.

Joseph Snoy, 13.

O Peruškovi razstavi

Chisholm, Minn. — Nastopili
so pasji dnevi, ki ljudi trpinčijo
v mestih in na deželi. Vročina
precej pritiska tudi ob minne-
sotskih hladnih jezerih; hladna
so le ponoči. Kdor ostane na son-
cu, se prične kmalu lupiti.

Zadnjič se je vršila priredi-
tev J. N. D. na Elyju, o kateri
se je pisalo v listih. Vroče je bi-
lo zelo, kar puhtelo je iz dvora-
ne, posebno ko se je pričel ples.
To je bila proslava Jugoslovani-
skega narodnega doma, ki je sla-
vil svojo 20. letnico. Ob tej pri-
liki je tudi imel naš umetnik sli-
kar H. G. Perušek razstavo svo-
jih del. Razstavil je zbirko 20
slik manjšega obsega v J. N. D.

Perušek je priredil tudi pre-
davanje o slikarstvu. Povedal je
marsikaj zanimivega. Posegel
je daleč nazaj v primitivno u-
metnost in sledil naprej skozi
poznejše čase v moderno dobo.
Omenil je razne slavne slikarje,
pa tudi naše slovenske, ki so bi-
li preganjani in zaničevani od
ljudskih množic, ker jih niso
razumeli ne znali ceniti njih-
vih del, po smrti pa so jih sla-
vili. Povedal je, da se ne uklo-
ne napadom, ker ima močno
hrbtenico.

Perušek je priznan slikar li-
kovne umetnosti. Njegova dela
so bila ne le sprejeta na vse
najboljše ameriške razstave v
vseh največjih mestih, ampak
dobila tudi že lepo priznanje in
nagrade. Perušek je član raznih
slikarskih klubov in dobil je že
več odlikovanj za svoje umo-
tvore. (Več o njegovem preda-
vanju morda poročam pozneje.)

Prizor iz generalne stavke v Terre Hautu, Ind. Mogočna masa
piketov

Na Elyju je več Peruškovih
del v mestnih in unijskih po-
slopih. Perušek se je tukaj mu-
dil a svojo soprogo in hčerko.
Več časa je prebil v gozdni lov-
ski koči blizu Elyja. Povsod so
ga sprejeli z veseljem. Kljub te-
mu pa se pripeti, da pride vmes
oseba, ki nima nobenega pojma
o kulturi ali umetnosti, pa po-
grabi za blato, da ga vrže po-
štenemu človeku v obraz. Pri-
tem se seveda pri vseh pamet-
nih ljudeh taka oseba najbolj
oblati sama sebe!

Po zdravniških nasvetih sem
se moral podati v prosto nara-
vo, kjer to pišem, ob nekem je-
zeru. Komarji me pikajo, solnce
pa me je tako opalilo, da sem
kot pravi Indijanec. Stanujem
v gozdni koči, sekam drva in
kuham zase in za dva druga, ki
staino tu živita. Tu pa tam do-
bim kakšno razglednico od pri-
jateljev in znancev. Oni dan mi
je pisal dr. Kern iz Clevelanda,
bivši vrhovni zdravnik SNPJ.
Pravi, da ni imel prilike videti
Peruška pred njegovim odho-
dom iz Clevelanda, videl pa je
razstavo umetniških del njego-
vih učencev v Javni knjižnici in
zelo so se mu dopadla.

Matija Pogorelec.

Aktivnosti kluba 115 JSZ

Detroit, Mich. — Že na dveh
zaporednih sejah kluba št. 115
JSZ se je veliko razpravljalo,
kakšni koraki se bi podvzeli za
ojačanje kluba, ki na zapadni
strani deluje že več let s skoro
vedno enakim številom članstva.
Agitiralo se je že veliko, pa ved-
no brez pravega uspeha.

Glede gornjega vprašanja se
bi lahko navedli razni vzroki,
kar pa ni moj namen. Največ
je kriva brezbržnost in pa raz-
novrstni faktorji, ki govorijo
eno, mislijo pa drugo. Seveda
na se jah precej mrtvo, to pa
zato, ker se člani redno sej ne
udeležujejo. Če se bi vsi člani
udeleževali sej, bi bilo bolj ži-
vahno in prej bi prišli do kake-
ga zaključka.

Na zadnji seji 28. julija smo
soglasno odobrili načrt, s kate-
rim bi zainteresirali Slovence
v naselbinah, posebno pa turojeno
mladino, za skupno delo v duhu
proletarske kulture umsko in
telesno. Ako bo zadosti zani-
manja, se bo začelo najprej s
telovadbo, in to lahko takoj, čim
postanejo večer malo hladnejši.
V ta namen se je izvolil odbor,
ki bo šel na delo, da se ideja
čimprej uresniči. Telovadba je
najlepša telesna vzgoja, ki je
potrebna človeku že radi zdravja.

Poleg tega se bodo uvedle tu-
di predavalne pavze, to je vsako
uro deset minut bo ta ali oni
predaval, tako da se boste lahko
seznanili z delavsko kulturo.
Glede sestanka se bo poročalo
pozneje.

Učilo se bo otroke od šestega
leta naprej, če se bodo starši za-
dostno odzvali, da bodo pošiljali
svoje otroke k vajah. Priliko
bodo imeli tudi vsi odrasli, da
bodo lahko pristopili, kogar ve-
seli telovadba, pa tudi žene in
dekleta ne bodo izvzete. Imeli
bomo, če bo mogoče, tri oddel-
ke: moški, ženski in otroški ali
oddelek za naraščaj.

Kakor vsako delo, je tudi to
zvežano s precejšnjimi stroški,
posebno v začetku. Zato bo klub
št. 115 JSZ v ta namen ustano-

vil poseben sklad. In za začetek
tega sklada bo klub priredil pik-
nik ali zlet v nedeljo 18. avg. na
Martin Horvatovi farmi. Vse
občinstvo se prosi, da se udeleži
tega zleta in s tem pokaže, da je
pripravljeno sodelovati z nami,
da se čimprej uresniči ta tako
potrebna ideja. Vstopnina bo
le 10c. Vse drugo bo preskrbel
odbor. Balincarji se prosijo, da
pridejo od obeh strani. Slo bo
zopet za nagrado. Prostor bo
odprt že ob 9. zjutraj. Torej
kogar veseli, se lahko že dopol-
ne poveseli v prosti naravi. V
slučaju slabega vremena se bo
prireditve vršila v SDD. Ker
gre ves preostanek tega zleta v
gori omenjeni sklad, se pričaku-
je velik odziv od strani občins-
tva.

Par let pred depresijo se je
detroitška naselbina precej vži-
vela v razna dramska dela. Tri
ali štiri društva so prirejala
razne programe in igre. Tako
je trajalo do prošle sezone. V
zadnji sezoni pa se je opazilo,
da odsedaj naprej bo dosti težje
za posamezno društvo ali klub,
da se bi priredilo kakšno večje
delo. Da se temu odpomore, se
bo sklical enkrat prihodnji me-
sec sestanek vseh, katere veseli
drama in petje, za skupni na-
stop. Če le mogoče, se bo usta-
novilo samostojno dramsko dru-
štvo, ki bi lahko sodelovalo v
vseh naselbinah. Dobro bi seveda
bilo, da se čim več rojakov in
ljubiteljev drame oglasi in pove
svoje mnenje še predno bo skli-
can sestanek.

Na prošli klubovi seji smo tu-
di razpravljali, kako bi na naj-
bolj dostojen način proslavili
30-letnico Proletarca. Prišli smo
do zaključka, da se vrši proslava
enkrat v oktobru v SDD. V ta
namen je bil izvoljen odbor, da
se glede tega dogovori s člani
kluba št. 114 JSZ za skupno
slavje. O programu in drugem
bo poročano v Prosveti in Prole-
tarcu, naznanjen bo tudi datum
in govornik. O tem se bomo
lahko pogovorili tudi na 18. avg.
na zletu. Odbor vas uljudno
vabi, da se udeležite.

Anton Chesnik.

Zahvala

Chicago. — Podpisani se is-
kreno zahvaljujem vsem mojim
prijateljem in znancem za pri-
jaznost in naklonjenost, ki so
mi jo izkazali ob priliki mojega
obiska v Chicagu. Mary Skubic
za sprejem in postrežbo, Johnu
Hribarju za vožnjo po parkih in
Franku Skubicu za spremstvo v
gl. urad SNPJ in po mestu ter
družinam Anton Dolinar in A.
Spilar. Spilar me je z avtom pe-
ljal v bližnji De Pue, kjer sem
obiskal več rojakov. Za prijaz-
nost in gostoljubnost gre zahva-
la v De Pue, Oglesby in La Sal-
lu: družini Anton Jermanc, nje-
govji materi Franciški Jermenc,
družinam John Juvan, Stopar,
Štrukel, A. Klopčič, F. Kobilšek
in mrs. Zickar. Zelo sem bil ve-
sel, ko sem se v La Sallu sestal
z mojima bratrancema Marti-
nom in Antonom Barličem, ki
ju nisem videl že celih 30 let!
Zahvala gre tudi F. Ravnikarju,
R. Trdinu, A. Grdini, J. Hanč-
garju in mrs. Mary Klopčič ter
F. Zabavniku, ki nas je zabaval
s svojo harmoniko, za odhodni-
co pa še no zaigral.

Jack Mali, Box 519, Coper
Cliff, Ont., Can.

Relifni delavci odklonili
"zaščitno mezdo"

(Nadaljevanje s 1. strani.)

relifu. Njegova administracija je
preskrbela delo tistim, ki potre-
bujejo relif, toda tisti, ki noče-
jo delati, jim ni treba. Kaj se bo
zgodilo z njimi potem, ni zadeva
njegove administracije, temveč
državnih relifnih administracij,
ki jim lahko odklonijo podporo.

Atlantic City, N. J., 10. avg.
— William Green, predsednik A-
meriške delavske federacije, je
na seji eksekutive te organizaci-
je napovedal možnost splošne
stavke delavcev pri relifnih pro-
jektih. Dejal je, da eksekutiva
stalno prejema poročila iz raznih
krajev Amerike, v katerih izur-
njeno nad nizkimi mezdami, ki jih
prejemajo tisti, ki so bili trans-
ferirani z relifne liste in potem
uposleni pri relifnih projektih.
"Vse kaže, da se bo stavka relif-
nih delavcev, ki je izbruhnila v
New Yorku, razširila tudi na
druge kraje", je dejal Green.

Hormoni in materinski nagon

Iz možganskega podveska se širi v telo
hormonov. Razen somatropnega hormona
dveh hormonov prolana A in B, ki skrb-
delovanje splošnih žlez, imamo še hormon
lamin ali prolaktin, ki spopolnjuje delovan-
mlečnih žlez. Amerikemu fiziološkemu druš-
tu so poslali trije člani Carnegiejevega zavoda
Washington dr. Riddle, Lahr in Batters poro-
lo o tem, kako prolaktin ne učinkuje samo
mlečne žleze, temveč kako vzbuja v ženski
organizmu materinski nagon. To so pokaz-
tudi na podganah v posebnem filmu. Iz
mladih še deviških podgan so dobili nekat-
injekcijo prolaktina. Mlade podgane brez p-
laktina se niso zmenile za mladiče, ki so
položili v kletko, niso se brigale za to, da
lačne, nobene volje niso kazale, da bi gne-
zeda ali se sukale okrog spletenih gnezov
so jih imele v kletki. Podgane pa, ki so
injekcijo prolaktina, so takoj začele iskati
divo za gnezda, za že spleteno gnezdo so se
zanimale in ko so jim položili v kletko tuje
mleče, so začele takoj skrbeti za nje kakor last-
matere.

Prolactin ima pa še eno zanimivo last-
nost, ki so jo učenjaki s Carnegiejevega zavoda
pokazali v filmu. Če namreč vbrizgamo od-
slim samcem prolactin, se skrečijo moške
seme žleze. V nekaterih primerih so se žleze
čile na 8% prvotne velikosti. Razumljivo je,
moške lastnosti pešajo s hormonom, ki po-
šuje tako važno žensko lastnost, kakor je
materinski nagon. Tem bolj nerazumljivo je
da oba izrazita ženska sexhormona iz mož-
skega podveska, prolana A in B, ki mor-
tudi zmanjšati kapaciteto ali obseg mo-
spolnih žlez, jih nasprotno znatno povečuj-
in sicer za celih 65% nad normalno velikost,
ju vbrizgamo odraslim samcem. Sistem se
hormonov je torej mnogo bolj zapleten, ka-
se je prvotno mislilo, in mnogo je lažje na-
da bi bila prolana A in B že ločena od sebe
metno. Potem se bo morda dal ta čudni pa-
doks pojasniti.

Zanimivosti iz vsega sveta

V zelo suhem predelu Severne Afrike im-
studence, ki izvirajo v zraku. V naglem pre-
du iz vročega dne v mrzle noči, se nabira ta
rosa na velikih skriljastih ploščah in jo je
liko, da ustvari cel studenec.

V svetovni vojni si je neki vohun izmisli-
stroumno skrivališče za svoja sporočila, na-
reč votlino med dvojno steno svoje pipe, v
tero je šla cela vrsta tenkih papirkov. T-
če je mož na vse pretege kadil, se ti papir-
niso sežgali. V nevarnosti pa je lahko sa-
malo zavrti pokrov pipe in že so se papirki
svojimi sporočili spremenili v dim.

Od leta 1041 do 1840 so imeli na angleški
dvoru posebnega kikirikarja, ki je imel nalo-
da je na pepelnico sredo popolnoči z glasnim
kikirkanjem spomnil vladarja na Petrovo ind-
stvo in na pokoro. Leta 1840 je sedel med k-
ljice Viktorije v pepelnici noči zatopljen v
ko knjigo v svoji delovni sobi, ko je plani-
sobo možak in zakričal svoj "kikiriki". Vlad-
ki ni nič vedel o tej stvari, se je tako ust-
da so potem 799 letni običaj takoj odprav-
V samostanu v Alcobari na Portugalskem
majo ogromno kuhinjo, skozi katero teče re-
Alcoa. Kadar si menihi požeje rib, je treba
harju spustiti samo mrežo v vodo, ne da
stopil iz kuhinje.

V ameriških južnih državah imajo mnogi
ci navado, da puste listke s cenami na svo-
oblekah, ker hočejo s tem pokazati, da so
jih kupili v trgovini, ne pa izdelali doma.

Američanke izdajo za lepoticenje, frizirar-
manikiranje in vse preparate, ki spadajo se-
letno 350 milijonov dolarjev. Od te nenasit-
potrebe po "lepoti" živi v Ameriki nič ma-
ko 60.000 podjetij. Nekatera med njimi jnka-
rajo letno do 10 milijonov dolarjev.

Nov recept za starost

V Parizu je umrl starosta francoskih zdr-
nikov dr. Gueniot; uškal je čil na duhu in
lesu 102 leti in devet mesecev. Poznali so
vsi prebivalci njegovega okraja; saj je stal
val celih 60 let v isti hiši v Lillski ulici.

Mož je bil neverjetno utrjen; za noben
nar ni maral, da bi mu v stanovanju naprav-
centralno kurjavo. Okna je imel odprta
in dan, pozimi prav tako kakor poleti. V hi-
je bilo dvigalo, toda dr. Gueniot se je tudi
kot stoletnik rajši posluževal stopnic.

Ni še dolgo tega, ko ga je neki žurnalst vp-
šal, čemu se ima zahvaliti za tolikšno dol-
živost. Odgovoril je:
"Glej, da ne boš nikjer pretiraval, prav ni-
jer: ne pri delu ne pri počitku! Ne je pre-
bro in ne kadi preveč!"

Priporočil mu je še malo masage vsak d-
in kratek izlet peš; kdor se bo ravnal po te-
navodilih, je dejal, bo dolgo živel. ("Intran-

Ekspersiment z umobolnimi

V Swanseji v Walesu nameravajo naprati
ekspersiment, ki vzbuja med prebivalstvom
ekaj skrb. Več posestnikov je namreč na-
clativno nekoliko umobolnih sklenilo, da bo-
zaposlili na svojih poljih večje število bla-
žev, ki so bili doslej internirani po zavodih.
Od tega eksperimeta si obetajo veliko več-
število ozdravitve nego od zaprtih zavodov.
Sicer ta eksperiment ni povsem nov. Že ka-
šnih sto let ga prakticirajo v Ghebri v Fla-
driji in samo 3 odstotki bolnikov so se izka-
pri tem za neozdravljive. Redniki umobol-
kov dobe seveda primerno odškodnino.

Vesti iz Jugoslavije

ALISTIČNA ZVEZA DELOVNEGA LJUDSTVA

Maribor.

19. julija se je vršila v Mariboru velika konferenca za ustanovitve Socialistične delovnega ljudstva.

Konferenco je otvoril s. Er. predsednik je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

konferenci je bil pa iz s. Jelen.

govoril s. Petejan, ki je razpravljala o potrebi, da se pojavi delovni ljudstvo.

verujemo v večnost nemške nacije.

Teško je prerokovati izid sedanjega boja med političnim katolicizmom in nemškim fašizmom, ali bo popolnoma zmaga fašistovska organizacijska in politična nasilnost ali bo katolicizem mogel skleniti ponoven politični sporazum, ki bo vsaj na zunaj priznaval njegov vzgojni pomen v fašistovski državi.

Prav gotovo pa iz nemškega dvoboja sledi en nauk: ako se da politični katolicizem voditi samo po slepem sovraštvu proti socializmu, udari samega sebe, dočim ljudske množice na drugem terenu nadaljujejo svoj boj. V ta nauk naj bi se malo zamislili tisti gospodje iz slovenskega katoliškega društva, ki proslavljajo fašistovske "Ognjene križe", istočasno se pa trudijo za razpuščenje delavskih organizacij, ki se bore za svobodo vsakega prepričanja.

—D. P.

Sanje bomo sami zapisovali

Kako dolgo trajajo sanje

Človeški možgani so generator električne napetosti. Z dveh mest na glavi lahko dobivamo izmenični tok z nihanjem okrog petih valov v sekundi, število in sila teh valov je pa merodajen znak za to, ali je človek zdrav ali pa božjasten, da-li sanja ali vidi. Po vsem človeškem telesu gredo neprestano taki električni impulzi, ki so vir napetosti na dveh med seboj oddaljenih mestih v telesu. Podoben, toda ne tako stalen in značilen električni tok se da dobiti tudi iz rok, jezika, nog itd.

Nedavno je razkazoval psiholog newyorške univerze, dr. L. W. Max v newyorški akademiji prirodnih ved aparat, ki beleži električno napetost v spanju. Zelo čudne beležke so spremljale spanje gluhonemega moža v Coney Islandu. Speči mož je nevede in nehoti beležil spremljevalne električne pojave svojega spanja tako, da je bila ena elektroda zaznamujočega aparata pritrjena k njegovemu nadlakti, druga pa k njegovemu zapestju. Zakaj so dali baš gluhonemu priložilo pripovedovati električnim putem o tem, kaj se mu sanja? Zato, ker je našel v njem dr. Max boljši poskusni predmet, nego v normalnih ljudeh. Gluhonemi so vajeni govoriti z rokami, gestikulirati, in v tem tiči menda vzrok, da so razlike električne napetosti v njihovih rokah očitno razvite in da so močnejše in značilnejše vrste.

Iz Maxovih poskusov zveemo o sanjah, ki ne trajajo tako kratko, kakor se je nedavno mislilo. Iz raznih poskusov — strel, ki je prebudi spečega in kaj se mu je vse zdelo o strelu se v trenutku, preden se je prebudi — so prej sklepal, da trajajo sanje samo odlomek sekunde. Dr. Max je pa točno dognal, da so trajale sanje v enem primeru skoraj tri minute.

Po Maxovem mnenju pa niso najzanimivejše tiste sanje, ki jih povzroči zunanja pobuda, recimo ropot. Nasprotno, on pravi, da nastane večina sanj in sicer baš najbolj čudnih iz jezičnih pobud. Jezik premešava snovi, pa tudi sicer je zelo živahen in gibljiv. Zato dr. Max sodi, da lahko zabeležimo posebno močne električne impulse, če položimo eno elektrodo na jezik spečega človeka in da se v trenutku, ko človek sanja, električna napetost zelo značilno izpreminja. Samo da se mu je zaenkrat posrečilo zabeležiti to le enkrat. Enako se mu je tudi posrečilo najti vsega skupaj samo štiri ljudi, ki znajo zaspati, če imajo na jezik pritrjeno elektrodo. In nesreča je hotela, da trije od teh tako trdno spe, da se jim sploh nič ne sanja.

Posojila za popravljenje in dozidanje hiš

Federal Housing Administration dela propagando za izvršitev popravkov in dozidanje stanovanjskih hiš. Za take popravke je mogoče dobiti posojilo. Kaj je treba, da se dobi tako posojilo, koliko stane in kam naj se hišni lastnik obrne? Slednja praktična navodila bodo zanimala one, ki imajo lastno stanovanjsko hišo.

Kdo more dobiti posojilo?—Vsak lastnik nepremičnin, oseba, družba ali korporacija, ki ima reden dohodek od plače, provizij, posla ali drugih sigurnih virov. Ni treba, da ima človek kako vlogo v banki, kamor se obrne za nasvet.

Kje naj se vpraša? Pri vsakem denarnem zavodu, odobrenem po Federal Housing Administration, ali pri kakem kontraktoru, prodajalcu stavbenega materiala in pritlikli.

Koliko se sme prositi? Od \$200 do \$2000, kar je odvisno od dohodka lastnika in zaželenih popravkov.

Koliko časa traja posojilo? Eno do petih let. Odvisno pa je od diskrecije denarnega zavoda in od načina, koliko dolžnik more plačevati vsak mesec; v enem slučaju se more zahtevati, da se posojilo izplača prej, v drugem slučaju se dovoljuje daljši rok.

Kaka garancija se zahteva? Da ima lastnik primeren mesečni dohodek in dobro ime. Tudi druge garancije se smejo sprejeti, ako iste morejo olajšati poplavitve posojila.

Kaka zagotovila naj lastnik da?—a) Da je lastnik, b) da je letni zaslužek podpisnikov zadolžnice vsaj petkrat tolik, koliko znašajo plačila na zadolžnici tekom enega leta, c) da, ako je hipoteka na hiši, je ista v takem stanju, da more denarni zavod odobriti posojilo, d) da se posojilo uporabi le za popravke na nepremičnini.

Kaki pogoji so potrebni na zadolžnici (noti)? Podpis hišnega lastnika; podpis žene, ako je lastnik poročen. Ni treba podpisati drugih garantov, razen ako je to potrebno, da se olajša posojilo.

Koliko stane tak kredit? Denarni zavod ne sme pobirati na račun obresti, diskonta ali kateresibodi pristojbine več kot \$5.00 za vsake \$100 nominalnega posojila, plačljivega v enem letu. Stroški za daljše dobe kot za eno leto se izračunajo na isti podlagi.

Kako se izplačuje posojilo? Potom rednih, enakih mesečnih plačil (sezonalnih pri farmarjih), dokler ni zadolžnica poravnana.

Ali sme prositi lastnik vsake hiše? V poštev pridejo prošnje za posojilo v svrhu popravljenja enodružinskih, dvodružinskih in drugih stanovanjskih hiš, apartmentskih poslopj, poslovnih poslopj, tovarn, skladišč in poljedelskih poslopj.

Kje se plačuje? Obročna plačila se napravljajo osebno ali po pošti v uradu denarnega zavoda. Ne plačuje se nikakemu vladnemu uradu ali organizaciji.

Sme se nota odplačati pred zapadlostjo? Da. V takem slučaju se dovoli neka rebata, ako so se obresti plačale vnaprej.

Sme se plačati več kot en obrok? Seveda, kolikor kdo hoče, ali vedno v množilniku dolžnega obroka, t. j. ako mesečni obrok znaša \$10, sme se plačati \$20, \$30 itd., ne pa \$18 ali \$25.

Protestantske demonstracije na newyorškem pomolu ob nemškem parniku Bremen, s katerega je zletela zastava s svastiko v reko Hudson dne 26. julija.

Zamudne obresti.—Obroki naj se redno plačujejo, drugače se zaračunajo zamudne obresti in za slučaj daljših zamud se more vse iztožiti.—FLIS.

Davčno breme nosijo mase, ne bogatini

Krik bogatinov je le bluff

Washington. — (FP) — Tisti sloji, ki bi lahko upravičeno kričali proti visokim davkom, so delavski sloji, ne pa bogatini. Ameriška plutokracija postaja z vsakim letom bogatejša, delovno ljudstvo pa plačuje vedno višje davke.

To je razvidno iz pričanja Roberta H. Jacksona, eksperta zveznega davčnega urada, ki je te dni nastopil pred senatnim finančnim odborom. Jackson je odprto izjavil, da je sedanji davčni sistem nevzdržljiv za veliko večino prebivalstva, ki plačuje danes veliko višje indirektnne davke kakor jih je na primer leta 1928 ali kako drugo leto.

Leta 1928 so bogati sloji od vsakega dolarja zveznih davkov plačali 68.2 centa, odjemalci pa 31.8 centa.

Pet let pozneje, 1933, se je stvar že precej zasukala. Od vsakega dolarja zveznih davkov so bogatini plačali še samo 41.7 centa, odjemalci ali delovni sloji, ki tvorijo 80% prebivalstva in živi večina teh iz rok v usta, so pa prispevali 58.3 centa.

In letos je situacija še slabša — slabša za delovne sloje. Zvezna vlada bo letos izpustila iz revnih slojev 61.3% davkov, od bogatinov pa le 38.7%. V sedmih letih se je slika torej popolnoma obrnila.

Zvezna vlada dobi večino svojih davkov indirektno — s procesnim davkom, od uvoznega davka in raznih notranjih davkov, ki pa so razen dohodninskega in dedačinskega preloženji na konzumente. Plaćevanje teh davkov je "proporcionalno a konzumom in jih najbolj obtežijo revne družine, je izjavjal Jackson. "Obtežijo jih veliko bolj velike družine z nizkimi dohodki kakor pa majhne družine z velikimi dohodki."

"Ti davki gredo večinoma na račun kupne sile in jih nosijo v veliko večji meri tisti, katerih dohodki znašajo komaj za borno eksistenco in ki nimajo nobenih rezerv."

Višjo plutokracijo družbo tvori razmeroma le malo število družin, pravi Jackson. Leta 1932 je 58 oseb prijavilo nad en milijon dohodkov. 38 teh milijonarjev ali 70% je bilo članov 14 družin.

Tudi je gola fikcija trditev, da "kar stari oče skupaj spravi, vnuk zapravi," kar naj bi pomenilo, da se velika bogastva razblijino v treh generacijah. "Velika bogastva se danes ne samo perpetuirajo, marveč stalno rastejo. Še bolj zapravljivi dediči enega naših velikih bogastev bi prej omagal predno bi mogel napraviti samo dohodek od zapuščine," je rekel Jackson.

"Danes so skofaj vse velike dedščine tako upravljane, da se ne le perpetuirajo (ohranijo nedotaknjene), marveč se večajo od generacije do generacije." Posledice tega so, da gre "velika proporcija virov za osebno zado-

stitev potreb nekaj individvijev in utrjevanje kontrole v rokah malega števila ljudi."

Jackson je svari kapitaliste, da se morajo sprijazniti z večjimi davki v interesu ohranitve sedanjega sistema, ki jim daje toliko ugodnosti. Davčno breme se mora tako preurediti, "da bodo bogatini nosili proporcionalno tako velike davke za protekcijo sistema kakor dobivajo ugodnosti od njega."

Senat dovolil tožbe za zlato

Doba je omejena na šest mesecev

Washington, D. C., 10. avg.—Višja kongresna zbornica je sprejela načrt Rooseveltove administracije, ki prepoveduje tožbe za zlato oziroma na klavzulo v vladnih pogodbah, v revidirani obliki. Ta načrt, ki je bil amandiran na predlog senatorja McAdooja, omejuje tožbe na dobo šestih mesecev in je bil sprejet s 63 proti 24 glasovom. Republikaška opozicija in konservativni demokrati so argumentirali, da bi bilo "nemoralno", če bi bil načrt sprejet v formi, ki je priporočala administraciji, in ogražala bi tudi kredit federalne vlade.

Nizja kongresna zbornica je sprejela načrt v obliki, ki jo je zahteval Roosevelt, to je, da ne more nihče in nikdar tožiti federalne vlade, ako ne izpolni obveznosti v zvezi z njenimi vrednostnimi papirji. McAdoojev amandment je raztegnil privilegij glede tožb na šest mesecev in o njem bo sedaj razpravljala konferenčni odsek obeh zbornic.

"Revolucija" v komunistični koloniji

Newlano, La. — Kolonija Llano, ki je edina komunistična oaza v puščavi kapitalizma v Ameriki, gre zadnje čase skozi večjo revolucijo. Boj je nastal med odločnim upraviteljem Pickertom in večino kolonistov radi vprašanj, če naj kolonija rabi sredstva za razširjanje ali za izboljšanje položaja kolonistov. Pickert je bil za ekspanzijo in je v boju pogorel. Bitka se je zdaj zanesla na sodišče, kjer tudi bolj slabo izgleda za Pickertovo skupino.

Japonsko vojaštvo se vadi s strupenimi plini.

med nacionalizmom in katolicizmom

Zmago hitlerjanstva v Nemčiji je bilo odločilno stališče katolicizma, ki je izmed drugim trdno teritorijalno v katoliški Bavarski državi katolicizem se je odločil za nacionalizem; razloži se tako: z zmago nacionalizma se znebimo "brezverske" demokracije, delili smo se fašisti državno oblast, "katolištvo" bo pa pripadlo tako so ob Hitlerjevem vladanju oblasti zapla- badenkreuzerske zastave na uradnih poslopjih, tudi na zvonikih katoliških cerkva. Tudi posebni dopisiljanskega "Slovenca" je iz Berlina pozdravil Hitler, zdej, zdaj je konec demokratskega "brezverske" in framaonske nemorale, narod se bo zdaj versko razno preporodil. Se mnogo — pri posaarskem ple- — se je politični katolicizem razlogov opredelil za razne in obrnil hrbet fronte zahtevala nadaljnjo samsot Posarja.

med osnovnih razlogov — katolicizma proti socializmu — katolicizem v Avstriji, ki je vnetnik aristokratskega, iz istih vzrokov podpira fašizem, iz istih vzrokov razpoved vsako namerno gnanje, ki je v kakoli načrtno v modi. Edino iz- tur njegova belgijska

prine te dni živo do- kako se je pri tem ura- politični katolicizem. Fašiz- z namerno sprejeli na- njegov potreben podpo- prido na državno krmi- se so zmagali, so jasno bomo sami in z nikomur deliti oblasti. Šef štaba nacionalističnih oddelkov je razdal v obraz politične- katolicizma, ko je zadovolj- lasko rešeno: "Kdor se

nam upira, ga bomo pobili, kdor nas izziva, ga bomo napadli."

Dočim je katoliški centum pod režimom politične demokracije vedno igral važno vlogo, ga je nepomirljivi nacionalizem popolnoma izločil. Tudi lojalnost katolicanov v Posarju napram hitlerjevem ni prav nič spreobrnila nacionalistov. Nationalizem zahteva zase neomejeno oblast, zahteva zase ne samo politični monopol, temveč tudi vse "dušno skrbstvo". Proti katoliškim verskim dogmam postavlja dogmo edino zvečnega, bojevitega, imperialističnega nacionalizma, nemška nacija in Fuehrer, to je "bog bogova."

Katoliška cerkev, ki se čuti vedno bolj prevarano v svojih računih, se je v zadnjem času začela upirati temu stanju, ki ga je sama pomagala ustvariti v svojem slepem sovraštvu proti socializmu. Saj nacionalsocializem že odkrito izjavlja, da mu ni potrebna nobena vera, kakor samo vera vase:

"Mi verujemo v pravilnost našega hotenja, mi verujemo v pravilnost našega svetovnega nazora, mi verujemo v svojega Fuehrerja Adolfa Hitlerja, mi

Državna milica v Terre Hautu ob času generalne slatke. —Federated Pictures.

